

149. löggjafarþing 2018–2019.
Þingskjal x — x. mál.
Stjórnarfrumvarp.

Frumvarp til laga

um breytingu á lögum um tekjuskatt og lögum um staðgreiðslu skatts á fjármagnstekjur (skattlagning tekna af höfundaréttindum).

Frá fjármála- og efnahagsráðherra.

I. KAFLI

Breyting á lögum um tekjuskatt, nr. 90/2003, með síðari breytingum.

1. gr.

Við 3. mgr. 66. gr. laganna bætist nýr málslíður, svohljóðandi:

Þrátt fyrir 3. tölul. A-liðar 7. gr. skulu greiðslur til höfunda og/eða annarra einstaklinga sem réttihafa er innheimtar hafa verið af viðurkenndum samtökum réttihafa sem stofna til samninga sem veita samningskvaðaheimild skv. 26. gr. a. höfundalaga, nr. 73/1972, teljast til fjármagnstekna án nokkurs frádráttar.

II. KAFLI

Breyting á lögum um staðgreiðslu skatts á fjármagnstekjur, nr. 94/1996, með síðari breytingum.

2. gr.

Á eftir 21. gr. laganna kemur ný grein, 21. gr. a., ásamt fyrirsögn, svohljóðandi:

Greiðslur til höfunda og réttihafa frá viðurkenndum samtökum réttihafa

Ákvæði laga þessara s.s. um skilaskylda aðila, afdrátt staðgreiðslu og skilaskyldu staðgreiðslu gilda um greiðslur til höfunda og réttihafa sem innheimtar eru af viðurkenndum samtökum réttihafa, sbr. 4. málsl. 3. mgr. 66. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt.

3. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 2020 og koma til framkvæmda við staðgreiðslu á árinu 2020 og álagningu á árinu 2021.

Greinargerð.

1. Inngangur.

Frumvarp þetta er samið í fjármála- og efnahagsráðuneytinu. Í því eru lagðar til breytingar á lögum um tekjuskatt, nr. 90/2003, og lögum um staðgreiðslu skatts á fjármagnstekjur, nr. 94/1996, í tengslum við skattlagningu tekna af höfundaréttindum.

2. Tilefni og nauðsyn lagasetningar.

Tilefni frumvarpsins má rekja til sáttmála stjórnarflokkanna um ríkisstjórnarsamstarf og eflingu Alþingis. Í sáttmála ríkisstjórnarinnar kemur m.a. fram sú stefnuyfirlýsing að hugað verði að breytingum á skattlagningu á tónlist, íslensku ritmáli og fjölmiðlum. Jafnframt kemur fram að höfundagreiðslur sem viðurkennd samtök réttthafa innheimta skuli skattleggja sem eignatekjur. Fyrsta skrefið í þessum efnum var stigið með samþykkt laga um stuðning við útgáfu bóka á íslensku, sbr. lög nr. 130/2018. Með frumvarpi þessu er stigið næsta skref í áformum ríkisstjórnarinnar til eflingar lista og menningar og lagt til að höfundagreiðslur sem viðurkennd samtök réttthafa innheimta og greiddar eru til höfunda og/eða annarra einstaklinga sem réttthafa verði skattlagðar sem eignatekjur.

3. Meginefni frumvarpsins.

Í frumvarpinu er lagt til að nýjum málslið verði bætt við 3. mgr. 66. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003. Breytingartillagan afmarkast við framangreinda stefnuyfirlýsingu ríkisstjórnarinnar og tengist efni hennar einnig höfundalögum. Í breytingartillögunni felst að greiðslur til höfunda og/eða annarra einstaklinga sem réttthafa, sem innheimtar hafa verið af hálfu viðurkenndra samtaka réttthafa, sem gert hafa samninga sem veita sammingskvaðaheimild skv. höfundalögum, nr. 73/1972, verði skattlagðar sem fjármagnstekjur án nokkurs frádráttar í stað launatekna. Sá háttur á skattlagningu er í samræmi við gildandi meginreglur um skattlagningu fjármagnstekna. Núgildandi fyrirkomulag á skattlagningu tekna af höfundaréttindum hefur sætt gagnrýni þar sem komið hafa fram þau sjónarmið að eðlilegt þyki að tekjur vegna nýtingar á verkum sem þegar hafa verið sköpuð séu skattlagðar eins og aðrar tekjur manna af eignum sínum. Þá hefur einnig verið talið óeðlilegt að skattleggja umræddar greiðslur sem launatekjur þegar höfundur tiltekins verks er látinn en verkið heldur áfram að gefa af sér tekjur til handa erfingja eða annarra einstaklinga sem réttthafa. Áréttað er að breyting sem þessi mun einnig taka til þeirra einstaklinga sem bera takmakaða skattskyldu hér á landi vegna höfundarréttargreiðslna þeirra sem hér um ræðir.

Þau réttthafasamtök á sviði höfundaréttar sem hlotið hafa viðurkenningu skv. höfundalögum til að sjá um innheimtu skv. ákvæðum laganna eru Samband tónskálda og eigenda flutningsréttar (STEF), Myndhöfundasjóður Íslands (Myndstef), Rithöfundasamband Íslands (RSÍ), Hagþenkir, Samband flytjenda og hljómplötuframléiðenda (SFH), Fjölís og Innheimtumiðstöð gjalda (IHM). Flest viðurkennd samtök réttthafa hér á landi eru starfrækt sem félagasamtök í eigu félagsmanna. Aðild að slíkum félagasamtökum getur ýmist verið í formi einstaklingsaðildar eða í gegnum aðildarfélag að samtökunum. Dæmi um félög þar sem aðild réttthafa byggist á einstaklingsaðild eru t.d. RSÍ og Hagþenkir – félag höfunda fræðiritar og kennslugagna. Dæmi um félög þar sem aðild réttthafa er í gegnum aðildarfélag eru STEF og Myndstef.

Þá er lagt til að nýju ákvæði verði bætt við lög um staðgreiðslu skatts á fjármagnstekjur, nr. 94/1996. Í ákvæðinu felst að fyrirkomulag skattheimtu á umræddum greiðslum til höfunda og réttthafa skuli vera í formi staðgreiðslu. Með því verður innheimta skattsins í samræmi við þær meginreglur sem gilda um staðgreiðslu skatts af fjármagnstekjum auk þess að vera jafnframt öruggari og skilvirkari en ella.

4. Samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar.

Efni frumvarpsins gefur ekki tilefni til að ætla að tillögur þess stangist á við stjórnarskrá eða alþjóðlegar skuldbindingar. Þess var gætt við samningu frumvarpsins að efni þess og framsetning samrýmdust ákvæðum 40. og 77. gr. stjórnarskrárinnar.

5. Samráð.

Við gerð frumvarpsins var haft samráð við mennta- og menningarmálaráðuneytið og ríkisskattstjóra. Hinn 24. janúar 2019 birti fjármála- og efnahagsráðuneytið áform um lagasetningu ásamt frummati á áhrifum í samráðsgátt stjórnvalda. Frestur til þess að senda inn umsagnir vegna áformanna var til 31. janúar 2019. Ein umsögn barst frá Sambandi flytjenda og hljómplötuframleiðenda (SFH). Í umsögn SFH kom fram að samtökin styðja heilshugar áform ríkisstjórnarinnar um að lögfest verði að greiðslur til höfunda og annarra rétthafa sem viðurkennd samtök rétthafa innheimta verði skattlagðar sem eignatekjur/fjármagnstekjur.

6. Mat á áhrifum.

Gera má ráð fyrir því að þær breytingar á skattlagningu greiðslna til höfunda og/eða rétthafa sem frumvarpið boðar hafi neikvæð áhrif á tekjur ríkissjóðs þar sem lækkun tekna af tekjuskatti og tryggingagjaldi verði meiri en hækkun tekna af fjármagnstekjuskatti. Þá munu sveitarfélög verða af útsvarstekjum af þeim greiðslum sem hér um ræðir. Gróflega er áætlað að tekjutap ríkisins nemi allt að 100 millj. kr. og tekjutap sveitarfélaga allt að 200 millj. kr.

Um einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Í ákvæðinu felst að greiðslur til höfunda og/eða annarra einstaklinga sem rétthafa skuli skattleggjast sem fjármagnstekjur hjá einstaklingum utan rekstrar en ekki sem launatekjur, sbr. 3. tölul. A-liðar 7. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003. Með rétthafa samkvæmt ákvæðinu er átt við einstakling sem er höfundur eða flytjandi höfundaréttinda eða annan einstakling t.d. erfingja höfunda, umboðsmenn eða aðra einstaklinga sem kunna að taka við höfundagreiðslum að hluta eða í heild.

Með viðurkenndum samtökum rétthafa er átt við samtök sem vegna hagsmunagæslu fyrir félagsmenn sína þurfa viðurkenningu mennta- og menningarmálaráðuneytisins samkvæmt höfundalögum. Viðurkennd samtök rétthafa innheimta réttindagreiðslur frá notendum og úthluta þeim til höfunda og/eða annarra rétthafa. Af því leiðir að einstaklingar geta móttekið greiðslur ýmist beint frá viðurkenndum samtökum rétthafa eða öðrum félagsaðilum sem eru aðilar að slíkum samtökum. Í ákvæðinu er lagt upp með að slíkar greiðslur skuli teljast til fjármagnstekna án nokkurs frádráttar. Því skiptir ekki máli hvort endanleg greiðsla til höfunda og/eða annarra einstaklinga sem rétthafa hafi verið greidd af viðurkenndum samtökum rétthafa eða félagsaðila slíkra samtaka þar sem greiðslan tengist upprunalegri innheimtu viðurkenndra samtaka rétthafa. Þær greiðslur sem um ræðir í ákvæðinu eru greiðslur sem innheimtar hafa verið af hálfu viðurkenndra samtaka rétthafa, sbr. 26. gr. a. höfundalaga nr. 73/1992, þ.e. greiðslur sem koma til vegna samninga sem samtökin stofna til fyrir hönd félagsmanna sinna, samkvæmt umboði, sem veita samningskvaðaheimild í skilningi höfundalaga.

Með samningskvaðaheimild er átt við að ákveðið er með lögum að notendum verka sem varin eru af höfundarétti, sem gert hafa samning við höfundaréttarsamtök um notkun á verkum aðildarfélag/félagsmanna þeirra, t.d. með ljósritun, skuli einnig vera heimilt að nýta verk höfunda sem standa utan samtakanna enda séu verkin sömu tegundar og verk sem samningurinn tekur til og notkun að öðru leyti háð ákvæðum samningsins. Þetta fyrirkomulag auðveldar notkun verka til hagsbóta fyrir rétthafa og notendur í þeim tilvikum sem um mikla notkun fjölda verka er að ræða. Sem dæmi um slíkt má nefna ljósritun fyrir kennslu eða flutning tónlistar í útvarpi, sbr. greinargerð frumvarps þess sem varð að lögum nr. 9/2016, um breytingu á höfundalögum nr. 73/1972.

Að lokum er gert ráð fyrir að þær greiðslur sem um ræðir í ákvæðinu teljist til fjármagnstekna og beri því 22% fjármagnstekjuskatt án nokkurs frádráttar, þ.e. skattleggja ber brúttó tekjur af höfundaréttindum án frádráttarréttar.

Um 2. gr.

Í ákvæðinu er kveðið á um að lög um staðgreiðslu skatts á fjármagnstekjur, nr. 94/1996, skuli gilda um greiðslur til höfunda og réttihafa sem innheimtar eru af viðurkenndum samtökum réttihafa, s.s. um skilaskylda aðila, afdrátt staðgreiðslu og skilaskyldu staðgreiðslu, sbr. 4. málsl. 3. mgr. 66. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003. Í því felst að halda skal eftir staðgreiðslu af greiðslum til höfunda og réttihafa skv. áður nefndum lögum. Viðurkennd samtök réttihafa teljast þannig til skilaskyldra aðila og ber sem slíkum við greiðslu til réttihafa að annast afdrátt staðgreiðslu af greiðslum og standa skil til ríkissjóðs samkvæmt ákvæðum þar um.

Um 3. gr.

Greinin þarfnast ekki skýringa.